

ॐ
संस्कृतभारती-तेलङ्गाणा
पत्रालयद्वारा संस्कृतम्
Instructions List

समय: – घण्टात्रयम्
पूर्णाङ्काः – 100

दिनम् - रविवारः
रविवारः २५-०२-२०२४

Instruction

- The candidate will have to write the following on the first page of the answer script.
  - **Name of Your Exam** you are writing in Center place of Page (Example: प्रवेशः, परिचयः, ...etc).
  - **Your Name** in Bold Letters
  - **Your Registration Number** (Given in your Hall ticket)
  - Your **Mobile Number**
- In subsequent pages please write **Page Number** and **Your Registration Number**
Note: Back to back page number is necessary
Example 1/5, 2/5, 3/5, 4/5, 5/5
- After writing the exam, scan your script sheet with a document scanning app (like camScanner, Adobe Scanner...etc). Scan your answer script in such a way that it is readable
- After Writing your exam please send your exam paper to othercountry@sbtelangana.in (For all level this is the only Email Address)
With Following Subject and Body
  - **Subject :-** Your Name, Registration Number, Name of Exam
Example Of Subject : Aditya,1111,Pravesha
Note: Putting Comma is Compulsory
  - **Body:-** Your Name, Registration Number, Mobile Number, Name of Exam, Total Number of Page written
Example Of Body Message : Aditya,1111,7207664224,Pravesha,10
- Please Don't send email more than One time. If you send email two to three times then you email will be rejected and marked as absent
- Subject and body of the email must be the same as specified above. Nothing else must be written in subject
- An acknowledgement of email received won't be given instantaneously. We will issue an Acknowledgement through our acknowledgement link (sbtelangana.in/ack) and this link will be activated on 06/03/2024. Before this time period please don't ask for any acknowledgement or confirmation.

- **ANY Question is saying to answer in English or own language means that you can write your answer in any of these three language that is English,Hindi,Telugu**
- **You must keep your answer sheet with you till you get final scores.**
- **For Future Reference Please contact Us**

Mobile: 8332834852

Address: Samskrita Bharati,Plot no. 176/1, Brahma Vidya Kuteer,
Gurukulam lane,Secretariat (Sriramnagar)Colony,
Puppalaguda, Manikonda;
Hyderabad, Telangana State.
Pincode-500089.
Phone Number: 8332834852

Important Note:

1. **No need to send any post. Though in notification it is written to send answer sheets in post. But after request from students and reviewing our situation we came to conclusion that sending post physically from other country will be expensive and costly so to avoid this you must send only scanned copies of your answer script to above given email address(othercountry@sbtelangana.in)**
2. **We must receive all your scanned answer script by 26/02/2024 without fail**
3. **Wherever translation to sanskrit is written in question paper. It must be understood and must be translate in Devanagari Leepi**

ॐ

संस्कृतभारती – तेलङ्गाणा
पत्रालयद्वारा संस्कृतम् - शिक्षापरीक्षा – फिब्रवरी – २०२४

समय: घण्टात्रयम्

दिनाङ्कः २५.०२.२०२४

पूर्णाङ्काः १००

फाल्गुण बहुल पाड्यमी, भानुवासरः

*** संस्कृतेन लेखनीयानि उत्तराणि देवनागरिलिप्या एव लेखनीयानि। ***

I. अ) एकस्य श्लोकस्य पदविभागम् अन्वयरचनां च कृत्वा तात्पर्यं स्वभाषया लिखत ।

1 x 6 = 6

1) तस्य सञ्जनयन् हर्षं कुरुवृद्धः पितामहः ।
सिंहनादं विनद्योच्चैः शङ्खं दध्मौ प्रतापवान् ॥

2) एवमुक्तो हृषीकेशो गुडाकेशेन भारत ।
सेनयोरुभयोर्मध्ये स्थापयित्वा रथोत्तमम् ॥
उवाच पार्थ पश्यैतान् समवेतान् कुरुनिति ।

आ) सुभाषितद्वयस्य अन्वयार्थं तात्पर्यं च स्वभाषया लिखत ।

2 x 4 = 8

1) भोगे रोगभयं कुले च्युतिभयं वित्ते नृपालाद्वयम्
माने दैन्यभयं बले रिपुभयं रूपे जराया भयम् ।
शास्त्रे वादिभयं गुणे खलभयं काये कृतान्ताद्वयम्
सर्वं वस्तु भयान्वितं भुवि नृणां वैराग्यमेवाभयम् ॥

3) यः प्रीणयेत्सुचरितैः पितरं स पुत्रो
यद्भर्तुरेव हितमिच्छति तत्कलत्रम् ।
तन्मित्रमापदि सुखे च समक्रियं यत्
एतत्तयं जगति पुण्यकृतो लभन्ते ॥

2) दम्भेन लोभेन भिया हिया वा
प्रायो विनीतो जन एष सर्वः ।
वैराग्यतस्त्वाहृदयं विनीतम्
नरं वरं दुर्लभमेव मन्ये ॥

II. अ) संस्कृतभाषया षण्णां प्रश्नानाम् उत्तराणि एकैकेन वाक्येन लिखत ।

6 x 1 = 6

1) शिशुपालस्य वधात् किं भविष्यति?
3) श्रीकृष्णेन सह के प्रस्थिताः?
5) के पूर्वं पाण्डवानां पौरुषम् अभिनन्दन्ति स्म?
7) कस्य अपहरणं न कर्तव्यम्?

2) कुत्र युद्धावकाशः भविष्यति?
4) पुरुषाः प्रायेण कुत्र अनादरं प्रकटयन्ति?
6) अप्सरसां चेष्टाः किमर्थं विफलाः?

आ) त्रयाणां सन्दर्भं वाक्यार्थं च स्वभाषया लिखत ।

3 x 3 = 9

1) भवान् राजश्रेष्ठः इति ममाभिप्रायः । अतः प्रार्थनां करोमि ।
3) तां पूजां स्वीकर्तुं कोऽर्हः, कस्समर्थः ।
5) त्वयोक्तं युक्तमेव । किन्त्वहं न मोक्षमिच्छामि ।

2) केवलं उत्साहो न कार्यसाधकः ।
4) राजश्रेष्ठ ! त्वं सर्वेषु समानां प्रीतिं निक्षिप्तवान् ।

इ) अधो दत्तयोः एकस्य विवरणं दशभिः वाक्यैः संस्कृतभाषया लिखत ।

1 x 5 = 5

1) किरातेन वर्णितः दुर्योधनस्य राज्यशासनक्रमः ।

2) श्रीकृष्णं प्रति उद्धवस्य वचनानि ।

III अ) प्रहेलिकाद्वयस्य उत्तरम् अर्थं च स्वभाषया लिखत ।

2 x 2 = 4

1) राजन्! कमलपत्राक्ष! तत्ते भवतु चाक्षयम् ।
आसादयति यद्रूपं करेणुः करणैः विना ॥
2) पूजायां किं पदं प्रोक्तं किं वा पुरुषवाचकम् ।
क आयुधतया ख्यातः प्रलम्बासुरविद्विषः ॥

3) यजमानेन कः स्वर्गहेतुः सम्यग्विधीयते ।
विहायाद्यन्तयोर्वर्णो गोत्वं कुत्र स्थितं वद ॥

आ) अधो दत्तेषु द्वौ न्यायौ स्वभाषया विवृणुत ।

2 x 2 = 4

1) काकतालीयन्यायः

2) वृद्धकुमारीवाक्यन्यायः

3) गङ्गुरिकाप्रवाहन्यायः

ॐ

संस्कृतभारती – तेलङ्गाणा
पत्रालयद्वारा संस्कृतम् - शिक्षापरीक्षा – फिब्रवरी – २०२४

समय: घण्टात्रयम्

दिनाङ्कः २५.०२.२०२४

पूर्णाङ्काः १००

फाल्गुण बहुल पाड्यमी, भानुवासरः

*** संस्कृतेन लेखनीयानि उत्तराणि देवनागरिलिप्या एव लेखनीयानि। ***

इ) द्वयोः अभिप्रायं स्वभाषया लिखत ।

2 x 1 = 2

- 1) स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः संसिद्धिं लभते नरः ।
- 2) वृत्तेन हि भवत्यार्यो न धनेन न विद्यया ।
- 3) सतां हि सन्देहपदेषु वस्तुषु प्रमाणमन्तःकरणप्रवृत्तयः ।

IV अ) एतेषां कृदन्तानाम् इतरवचनानि लिखत ।

5 x 1 = 5

- 1) अभिनयतः (पञ्चमी) _____
- 2) _____ जानद्धिः
- 3) कर्तयति _____
- 4) _____ वर्धमानासु
- 5) _____ लम्बमाने (नपुं) _____

आ) आवरणे लिखितानां धातूनाम् उचितैः शतृ-शानजन्तरूपैः रिक्तस्थानानि पूरयत ।

6 x 1 = 6

- 1) दुष्टात् -----कर्मकरः कार्ये दोषं कृतवान् ।(भी)
- 2) युद्धं ----- रामस्य पराक्रमं देवाः श्लाघितवन्तः ।(कृ)
- 3) भगवद्गीतां ----- भक्तेन आनन्दः अनुभूतः ।(श्रु)
- 4) पाठं ----- तासु भूमिका बुद्धिमती ।(स्मृ)
- 5) ----- वृद्धायां नूतनः अभिलाषः उत्पन्नः ।(खिद्)
- 6) ----- शिक्षार्थिनीभ्यः पुस्तकं स्वीकुर्वन्तु ।(वि + क्री)

इ) “सत्सप्तमी” प्रयोगेण पञ्च वाक्यानि लिखत ।

5 x 1 = 5

- 1) जनाः कोलहलं कुर्वन्ति । चोरः पलायितवान् ।
- 2) शबरी ध्यायति । रामः प्रत्यक्षः जातः ।
- 3) कपयः पश्यन्ति । हनुमान् समुद्रलङ्घनं कृतवान् ।
- 4) यदा मया पुस्तकं पठ्यते तदा सम्भाषणं मा कुरु ।
- 5) यदा पिता ईक्षितवान् तदा बालकः धावितवान् ।
- 6) यदा सूर्यः अस्तं गतः तदा वयं गृहं प्रत्यागताः ।

ई) योजयत ।

8 x 1/2 = 4

1) सन्धिर्मया	a) जनैः
2) छात्राणाम्	b) पुंलिङ्गम्
3) चलद्धिः	c) गच्छन्तीनाम्
4) कुर्वाणात्	d) चन्द्रम्
5) मोक्षोऽस्ति	e) विसर्गस्य रेफः
6) प्रकाशमानम्	f) कार्यात्
7) गच्छत्	g) नपुंसकलिङ्गम्
8) गच्छन्	h) विसर्गस्य उकारः

ॐ

संस्कृतभारती – तेलङ्गाणा
पत्रालयद्वारा संस्कृतम् - शिक्षापरीक्षा – फिब्रवरी – २०२४

समय: घण्टात्रयम्

दिनाङ्कः २५.०२.२०२४

पूर्णाङ्काः १००

फाल्गुण बहुल पाड्यमी, भानुवासरः

*** संस्कृतेन लेखनीयानि उत्तराणि देवनागरिलिप्या एव लेखनीयानि। ***

V अ) अधो दत्तेषु पञ्चानां सन्धिं विभज्य सन्धि नाम लिखत ।

5 x 1 = 5

1) विपच्च	2) कर्तव्यं पालय	3) षड्वादने
4) सम्पादयति	5) षण्णामानि	6) अभवच्छिवम्

आ) अधो दत्तेषु पञ्चानां सन्धिं कृत्वा सन्धि नाम लिखत ।

5 x 1 = 5

1) तद् + हितम्	2) पूर्वस्मिन् + अध्याये	3) विद्वान् + लिखति
4) बालिकास् + षोढा	5) अप् + धिः	6) परिषद् + कार्यम्

इ) संयोज्य केन नियमेन विसर्गसन्धिः अभवत् इति वदत ।

4 x 1 = 4

1) अकारः + भवति	2) सः + विद्यालयः	3) शान्तिः + अशान्तस्य	4) चतुरः + छात्रः

VI अ) गणे अनर्हं पदं पृथक्कुरुत ।

4 x 1/2 = 2

1) रामः, स्कन्दः, हनुमान्, अङ्गदः	2) चर्त्त, ष्टुत्व, पूर्वरूप, पूर्वसवर्ण
3) स्पर्धमानैः, पठद्भिः, रामैः, वहन्तीभिः	4) अहल्या, द्रौपदी, सीता, अरुन्दती

आ) अधो दत्तेषु पञ्च पदानि प्रयुज्य वाक्यानि लिखत ।

5 x 1 = 5

1) पातवान्	2) मत्वा	3) उपलभ्य
4) वर्धमानाम्	5) ज्वलन्	6) चिन्तितः
7) भुञ्जाना		

इ) पञ्च वाक्यानि संस्कृतेन अनुवदत ।

5 x 1 = 5

1) When rain comes, then clothes become wet. जब बारिश हुई, तब कपडे घीले हुए।
ఎప్పుడైతే వర్షం వచ్చినదో అప్పుడు బట్టలు తడిసాయి.

2) Crying girls are going to school. रोती हुई लडकियाँ पाठशाला जा रही हैं।
అమ్మాయిలు ఏడుస్తూ పాఠశాలకి వెళ్తున్నారు.

3) Mother gave more modakas to the boys who are happy. मा ने खुश हो रहे बालकों को
ज्यादा मोदक दिए। తల్లి సంతోషంగా ఉన్న బాలురకు ఎక్కువ మోదకాలు ఇచ్చినది.

4) The one who is reading story is Radha. जो कहानी पढ़ रही है वह ही राधा है.
కథని చదువుతున్న ఆమెయే రాధ.

5) Man leaves the cloth which is getting destroyed. मानव खराब हो रहे कपडे को त्याग रहा है।
మనిషి పాడైపోతున్న బట్టని వదిలివేయుచున్నాడు.

6) The boy who was buying a ball is asking the route. गेंद खरीदता हुआ बालक मार्ग पूछ रहा है।
బంతిని కొంటూవున్న బాలకుడు మార్గమును అడుగుతున్నాడు.

ॐ

संस्कृतभारती – तेलङ्गाणा
पत्रालयद्वारा संस्कृतम् - शिक्षापरीक्षा – फिब्रवरी – २०२४

समय: घण्टात्रयम्

दिनाङ्कः २५.०२.२०२४

पूर्णाङ्काः १००

फाल्गुण बहुल पाड्यमी, भानुवासरः

*** संस्कृतेन लेखनीयानि उत्तराणि देवनागरिलिप्या एव लेखनीयानि। ***

ई) पञ्च वाक्यानि स्वभाषया अनुवदत ।

5 x 1 = 5

1) गायकौ गायन्तौ नेत्रे निमीलितवन्तौ ।	4) सम्यक् पठन्तीषु एतासु का प्रथमं स्थानं प्राप्नुयात्?
2) घण्टायां वादितायां (सत्याम्) सर्वे छात्राः गतवन्तः ।	5) विकसतः पुष्पस्य सौन्दर्यम् अपूर्वम्!
3) बाधमानाः कीटाः सस्यानि नाशयन्ति ।	6) सर्वैः सत्कीर्तिः सम्पादनीया ।

उ) अधोलिखितं गद्यभागं पठित्वा ततः दत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत ।

5 x 1 = 5

काव्यं द्विविधं -- श्रव्यं दृश्यं चेति । रघुवंशादीनि श्रव्यकाव्यानि । शाकुन्तलादीनि दृश्यकाव्यानि । दृश्यकाव्यानां रूपकम् इति नाम । रूपके दश भेदाः सन्ति । अधुना रूपकाणि "नाटकानि" इत्येव कथ्यन्ते । संस्कृतनाटकेषु प्रथमम् एकं मङ्गलपद्यं भवति । नान्दी इति तस्य नाम । नाटकस्य अन्ते एकः श्लोकः भवति । अस्य श्लोकस्य भारतवाक्यम् इति नाम ।

1. संस्कृतनाटकेषु प्रथमम् किं भवति?
2. काव्यानि कति विधानि? ते के?
3. अधुना रूपकं केन नाम्ना ज्ञायते?
4. नाटकस्य अन्ते कः भवति ? तस्य नाम किम्?
5. रघुवंशकाव्यं कीदृशं काव्यम्?

*** जयतु संस्कृतम्। जयतु भारतम् । ***